

VÍZGAZDÁLKODÁS

- „A víz nem szokásos kereskedelmi termék, hanem örökség, amit annak megfelelően óvni, védeni és kezelni kell.” (EU Víz Keretirányelv, 2000.)
- Európai Unió által kitűzött cél a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának elérése 2015-re.
- A hazai jó állapot elérésének határideje 2021/2027-ig meghosszabbítható.
- Az egy főre vetített édesvízkészletünk (12 000 m³/év) szerint Európa élmezőnyébe tartozunk.
- Hazánk felszíni vizeinek 95 százaléka külföldről érkezik.
- Készül a második hazai Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv.
- Országosan 42 víziközmű-szolgáltató működik.
- Az ágazat összbevétele 2012 óta csökken.
- A közüzemi és szennyvízgyűjtő-hálózattal rendelkező lakások aránya országosan 75% (2013), amit 2015 végére 89,2 százalékra kívánnak növelni.

A Kormány [T/4821.](#) számú törvényjavaslatának célja a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény és a víziközműszolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény összehangolása, valamint a víziközmű szolgáltatások díjait érintő rezsicsökkentésről szóló 2013. évi LIV. törvény kapcsán fellépő szabályozások egységesítése.

Az Európai Unió vízpolitikája

A 90-es években a vizek állapotromlása miatt kidolgozták a közösségi szintű vízügyi szabályozás alapját jelentő **EU Víz Keretirányelvet** (VKI, [2000/60/EK](#) Irányelv). Az integratív, vízkörforgás egészére kiterjedő koncepció fő célkitűzése szerint a tagállamokban 2015-ig „jó állapotba” kell hozni minden olyan felszíni és felszín alatti vizet, amelyek esetén ez lehetséges. Ehhez az EU Víz Igazgatói Értekezletének javaslatára kidolgozták a [Közös Végrehajtási Stratégiát](#) (CIS 2001), amelyet [folyamatosan](#) fejlesztenek.

2007-ben az Európai Bizottság „Az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről” címen közleményt ([COM/2007/0001](#)) adott ki. A hatékony vízfelhasználást és energiatakarékosságot szorgalmazó intézkedéseiről a Tanács kérésére felülvizsgálat készült „**Blueprint**” néven („[Jelentés az Európai Vízkészletek Megőrzéséről](#)”, 2012). Mindez szorosan kapcsolódik az [Erőforrás-hatékony Európa](#) kezdeményezéshez, illetve az [Európa 2020 stratégia](#)hoz. Az Európai Parlament 2012. július 3-i állásfoglalása ([2013/C 349 E/02](#)) összegzi a vízügy szabályozás eddigi sikereit és hiányosságait például;

- javult az európai víz-és szennyvízkezelés minősége,
- a tagállami vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) végrehajtási üteme lassú, ezért a 2015-ös cél nem érhető el,
- a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv végrehajtása terén szintén elmaradások vannak.

A **települési szennyvízkezeléséről** szóló [91/271/EGK](#) irányelv a háztartási és ipari szektor szennyvizének összegyűjtésére, kezelésére és kibocsátásra vonatkozik. A tagállamoknak 1993. december 31-ig végrehajtási programot kellett kidolgozni.

2014-ben a [Right2Water](#) az első olyan európai polgári kezdeményezés volt, amelyre a [Bizottság közlemény](#)ben válaszolt. Eszerint a víziközmű-szolgáltatók tulajdonlasi és üzemeltetési kérdései nemzeti hatáskörűek, és a nemzetközi kereskedelmi tárgyalások nem érinthetik. „A víz közjó, nem árucikk!” felhívásra válaszul a Bizottság kizárta a koncessziós szerződések odaítélésből a víziközmű szolgáltatások nyújtását.

HAZAI JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

[Magyarország Alaptörvényének](#) P. cikke szerint a vízkészlet a nemzeti örökség része. A [vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény](#) (Vgtv.) felosztja az állami és önkormányzati feladatokat és hatásköröket, megadja a vizek és vízi létesítmények hasznosításának és megőrzésének kereteit. Az önkormányzatok közfadataikat (vízellátás, szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás, belterület vízrendezése, csapadékvíz elvezetése) vízgazdálkodási társulatok (vízi- és víziközmű társulat) útján látják el.

A [víziközmű-szolgáltatásról](#) szóló [2011. évi CCIX. törvény](#) (Vksztv.) a szolgáltatással kapcsolatos alapvető jogokat és kötelezettségeket határozta meg. Eszerint a víziközmű kizárólag az állam és települési önkormányzat tulajdonába tartozhat, ugyanakkor a tulajdoni kérdésekben (vízadó, víziközmű, szolgáltatók tulajdonosi köre) a nemzeti vagyonról szóló [2011. évi CXCVI. törvény](#) (Nvtv.) előírásai mérvadóak. A törvényben meghatározott hatósági feladatokat a **Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH)** látja el.

- A [160/1995 \(XII. 26.\) Korm. rendelet](#) a vízgazdálkodási társulások alakulását, működését, megszűnését szabályozza.
- A [221/2004 \(VII. 21.\) Korm. rendelet](#) a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályait tartalmazza és a VKI-t beillesztia hazai jogrendbe.
- A [58/2013. \(II. 27.\) Korm. rendelet](#) a Vksztv. egyes rendelkezéseinek végrehajtása kapcsán a víziközmű-szolgáltató kiválasztását írja elő.
- A [24/2013. \(V. 29.\) NFM rendelet](#) a víziközművek vagyoneértékelésének folyamatát és a szolgáltatók közérdekű adat-szolgáltatását érinti.
- A [455/2013. \(XI. 29.\) Korm. rendelet](#) részletezi a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatási tevékenységet.

Szakpolitikai dokumentumok

A [Nemzeti Vízstratégia](#) (2013) megalkotásának célja a vizek **menyiségi és minőségi védelme**, az okszerű vízhasználat (bővülés és takarékoság) elősegítése, a felmerülő káros hatások csökkentése és megelőzése. Helyzet-elemzésre építve olyan célkitűzéseket fogalmazott meg, amelyekhez rövid- (2014), közép- (2021) és hosszú távú (2027) teendőket, szükséges eszközöket, intézményi és finanszírozási kereteket javasol.

A vízgazdálkodás komplexitásából fakadóan számos **nemzetközi és hazai programokhoz** kapcsolódik, amelyek:

- az EU [Víz Keretirányelv](#) (VKI);
- a [Nemzeti Környezetvédelmi Program](#);
- a [Nemzeti Vidékstratégia](#);
- az [EU Duna Régió Stratégia](#),
- [Kvassay Jenő Terv](#) (KJT), stb.

A VKI megvalósításhoz a tagállamoknak 2009. december 22-ig nyitott tervezési folyamat keretében részletes vízgyűjtő-gazdálkodási tervet (**VGT**) kellett készítenie. A magyar tervet az [1042/2012 \(II.23.\) kormányhatározattal](#) fogadták el. Az első terv felülvizsgálati eredményeit szintetizáló **második VGT** (2014-2020) elkészítéséért az Országos Vízügyi Főigazgatóság felel, amelynek határideje 2015. dec. 22.

VÍZÜGYI IGAZGATÁS

A vízügyi **igazgatási feladatok**at 2014 júniusától a Belügyminisztérium közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkára irányítja, a központi költségvetési szervként működő Országos Vízügyi Főigazgatóságon (**OVF**) keresztül. Területileg a vízgyűjtő területekre szervezett 12 vízügyi Igazgatóságok (VIZIG) működnek.

A [223/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendelet](#) **vízügyi hatóságként** és vízvédelmi hatóságként az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósá-

got jelölte ki, továbbá 12 területi katasztrófavédelmi igazgatóságot. További szereplő, a vízgazdálkodásért felelős FM környezetügyi háttérintézménye, a Nemzeti Környezetügyi Intézet ([NeKI](#)).

A MEKH-ről szóló [2013. évi XXII. törvény-nyel](#) létrejött az állam víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos feladatokat ellátó, központi költségvetési szerv. A hatósági jogokkal rendelkező hivatal tevékenységéről a [honlapján](#) közzétett Országgyűlésnek szánt éves beszámolóik tájékoztatnak.

Víziközmű-szolgáltatás

A MEKH [2013. évi beszámolója](#) szerint a Vksztv. életbe lépése óta a víziközmű-szolgáltatói szektor koncentrált. **2011-ben 373 szolgáltató volt** a piacon, 2013. május 31-ig már csak 83 víziközmű-szolgáltató társaság nyújtott be működési engedély iránti kérelmet, és **46 társaság** kapta meg ([2015. januárjában](#), 42 szolgáltató működik). Ezzel az egy szolgáltatóra jutó ellátott települések száma (60-70) többszörösére emelkedett, és kiépült a biztonságos és közel azonos szolgáltatásminőséget nyújtó ellátók rendszere. Az **integrációs folyamat** hozzájárult a gazdaságosabb működéshez, és a Vksztv. rendelkezett a hiányzó víziközmű-vagyon vagyoneértékeléséről is ([Szilágyi, 2014](#)).

A tulajdonviszonyokat tekintve a 46 víziközmű-szolgáltató **11 százalékban állami, 69 százalékban önkormányzati, 20 százalékban magán- és vegyes tulajdonban** volt. 2015. december 31-ig a teljes víziközmű-vagyon vagyoneértékelésére sor kerül.

A közműves ivóvízellátás, **szennyvízelvezetés és -tisztítás díját** a MEKH javaslatának figyelembevételével a víziközmű-szolgáltatásért felelős miniszter állapítja meg ([152/2014 \(VI.6.\) korm. rendelet](#)). A Vksztv. lehetőséget ad az egyes felhasználói csoportokra vonatkozó díjak közötti különbségtételre (vízhez való jog, szolidaritás elve).

A rezsicsökkentés végrehajtásáról szóló [2013. évi LIV. törvény](#) értelmében 10 százalékkal csökkentek a lakossági víz és csatornadíjak. [A végrajtás bírálói](#) szerint ugyanakkor a szétagolt tulajdonosi szerkezetű víziközmű hálózatra eltérő díjszabás jellemző, így a változás mértéke területileg nem volt egységes, és számos szabályozatlanság nehezítette a díjszámítás területét például az új víziközmű beruházások bekapcsolásánál.

Magyar Víziközmű Szövetség ([MaVíz](#)) átfogó [tanulmánya](#) szerint (2015) a víziközmű-szolgáltatók **összesített árbevétele** 2012 óta **csökken**, és 2014-ben már ágazati szintű veszteség prognosztizálható. Ennek hátterében a rezsicsökkentés, a fogyasztás csökkenése, és a [2012. évi CLXVIII. törvénnyel](#) bevezetett közműadó áll.

1. táblázat: A 46 víziközmű-működési engedéllyel rendelkező szolgáltató főbb adatai

Felhasználási helyek száma – közműves ivóvízellátás	3,4	millió db
Felhasználási helyek száma – közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás:	2,6	millió db
Kitermelt ivóvíz mennyisége	1 447	millió m ³
Értékesített ivóvíz mennyisége	1 528	millió m ³
Kiszámlázott elvezetett szennyvíz mennyisége	939	millió m ³
Közműves vízhálózat hossza – bekötések nélkül	50	ezer km
Közműves szennyvízhálózat hossza – bekötések nélkül	42	ezer km
Árbevétel – közműves ivóvízellátás	98,9	milliárd Ft
Árbevétel – közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás	101,6	milliárd Ft
Foglalkoztatottak létszáma	28	ezer fő

Forrás: [MEKH 2013. Országgyűlési beszámoló, 81. o](#)

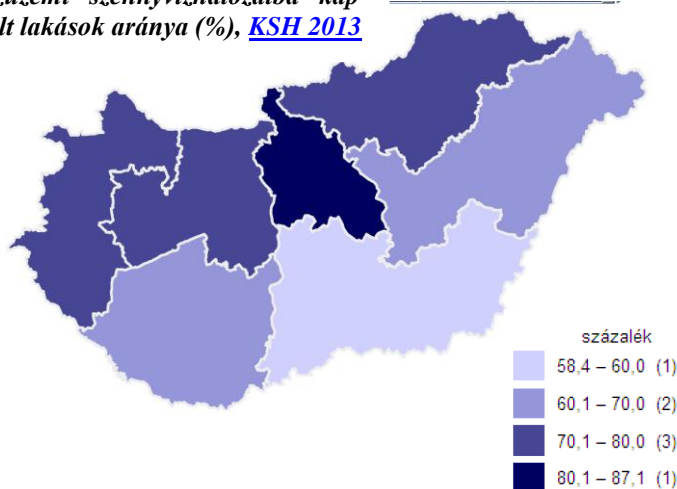
A víziközmű szolgáltatás hosszú távú biztosíthatósága érdekében a szolgáltatás ellátásért felelősnek 15 éves **gördülő fejlesztési tervet** (felújítás, pótlás, beruházás) kell készítenie. A fejlesztésekhez többek között a KEOP és KEHOP pályázati konstrukciói nyújtanak forrást, valamint a használati díjakból származó bevételei.

Szennyvíz

A két legfontosabb jogszabály a **Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról** szóló [25/2002. \(II. 27.\) Korm. rendelet](#), és a hozzá kapcsoló-

dó szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló [26/2002 \(II. 27.\) Korm. rendelet](#). Hazánk uniós csatlakozásakor átmeneti engedményeket kapott (2008, 2010, 2015) a [91/271/EGK](#) szennyvíz irányelvben előírt hálózat kiépítésére ([NMP, 2012](#)). Az irányelvhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettségekre létrehozták a Települési Szennyvíz Információs Rendszert ([TESZIR](#)) adatbázisát, amely alapján készülnek a kétévenkénti felülvizsgálatok is.

Közüzemi szennyvízhálózatba kapcsolt lakások aránya (%), [KSH 2013](#)

2013-ban a **közüzemi és szennyvízgyűjtő-hálózattal rendelkező lakások** aránya az összes lakás százalékában **országosan 75%**, városi szinten 85,5% volt. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 43 722 km, míg az egy km közüzemi vízvezeték-hálózatra jutó közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat hossza 675 m ([KSH, 2013](#)).

2. táblázat: Csatornahálózatba kötött lakások száma és aránya

Év	lakások száma	%
2010	3 178 968	72,5
2013*	3 306 898	75,0
2015	3 879 683	89,2

Forrás: Infoszolg/[KSH 2013](#) * sor, [BM tájékoztató](#)

Ezzel szemben a vállalt **cél 89,2 százalékos** csatornabekötési arány lenne 2015 végére, de ennek teljesülése az időhorizonton túlmutat ([BM tájékoztató, 2014](#)).

Források:

- [1995. évi LVII. törvény](#) a vízgazdálkodásról
- [2011. évi CCIX. törvény](#) a víziközmű-szolgáltatásról
- [147/2010. \(IV. 29.\) Korm. rendelet](#) a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
- 1 főre jutó édesvízkészlet nagysága (év) – [Eurostat, 2014](#)
- Szilágyi János Ede: A magyar víziközmű-szolgáltatások és a Víz-keretirányelv költségmegtérülésének elve – [Miskolci Jogi Szemle, 9. évf. 2014 \(1\)](#).
- Burger Ferenc et. al.: [2015-ig szóló gazdasági és vízgazdálkodási előrejelzés](#). Háttéranyag a VKI 7. fejezetéhez – ÖKO Zrt., 2009
- Geotermia: [Zöldnet Egyesület](#)
- EU Víz Keretirányelv [honlapja](#)
- Nemzeti Vízstratégia [honlapja](#)

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486